

LA PIETAT ES UN LLAST

AIXÍ són les tres de la matinada. Recordo l'aventura passada. Recordo les paelles d'aquests pobres manjous que estan per força amb els feixistes i que no podran ésser custodits quan al camp enemic llegixin aquesta cronica, car ja he tingut cura de no donar noms de poques ni de pes sense: «De bona gana ens passariem si no fossin les represalies que hom prendria en els familiars.»

Això és cert, terriblement cert. Recordo que el setembre de l'any passat uns refugiats de Fuendetodos em deien que, en esclatar la sublevació feixista, esmetjava al poble un aviador amb els seus familiars. L'aviador va poder fugir, disressat de pactar. Els feixistes, però, detingueren l'esposa, la dugueren a Belchite i la posaren davant les seves llines, amb altres detinguts, perquè la fusellés el republicà.

No se si contaran aquest fet. Si que en contaran d'altres —divulgats pels que han pogut fer-se escapolts— igualment bàrbar, igualment salvatge, igualment manjous.

Per això això, m'alarmo els perills i les venjances, cada dia hi ha soldats que, a tots els fronts, dels rangs rebels es passen al nostre. Es de suposar, però, que també dels nostres se'n passen als rebels. És a dir, —no n'hi d'enganyar—, car si l'engany és sempre menor el és més en temps de guerra —no cal caposar-ho— es pot sentir pesen. Es tracta, però, d'un tant per cent molt inferior al d'ells. Per això jo crec que, sense venjances, sense subterfugis, d'una manera clara, el Ministeri de Defensa Nacional hauria de fer pública una referència dels que han vingut a nosaltres i dels que s'hi'n passat als altres. Així, tantament així, desapareixerien la inquietud, la incertesa. I així sentiran moltes fantasies, molts anghels.

En terreny lleial n'hi hagueren que haurien estat més de amb els altres. I que, en tots al nostre exercit, s'hi pas ara així que tanquien, o sigui. Ara, amb les lleves caducades al camp de son, els més els que inspiren desconfiança; pensar en els que votaren la Lliga i les altres dretes. Cal, doncs, estar més alerta que mai.

I cal, sobretot, per humanitat, precisament per humanitat, ésser immisericordes. Els sentiments humans, la misericòrdia, ens estan costant massa cara. Hem d'ésser inexorables amb els traidors. Per una guerra humanitària és una incongruència, una absudat, car la guerra no pot ésser humanitària de cap de les maneres.

En terreny faccions tenen familiars els nostres. A casa nostra n'hi tenen els facciosos. Alguns d'aquests familiars, en lloc d'avergonyar-se, es vanen de, s'us sentiments anti-evolucionaris. Em diuen que a Lleida l'esposa d'un militar traïdor que es passa als facciosos es dedica, impunement, a insultar els lleials, a injuriar-los, a amenaçar-los. Aquesta dona —en certs moments la delació és un honor— hauria d'estar delinqüida.

A Barcelona, a la majoria dels pobles de Catalunya, hi ha, a més, gaires que es dediquen a insultar sistemàticament Catalunya i es neguen a treballar per la guerra. No em neguen que aquesta és una actitud més que sofocosa. A Arbeca, poblet netament republicà, on la gent parla en català, des que hi ha refugiats —aquests refugiats que no volen treballar i que ho troben malament— les honrades parets de les llars republicanes han aparegut maculades amb retols infamants de «Viva el fascisme».

Impulsats per sentiments de pietat i d'humanitat que l'enemic no mereix —perquè bombardeja ciutats obertes, perquè metralla trens de viatgers, perquè no respecta hospitals ni escoles— no sabem prendre represalies, no ens sabem posar a to amb els traidors. Cal que ho apenguem. Després d'un any de guerra, cal que aprenguem de tancar els ulls a tot sentiment humà, cal que aprenguem a pagar amb la mateixa moneda. Si fórem feliços en temps de pau —i la tragèdia que vivim i que tanta sang i tantes llagrimas costa és la conseqüència d'aquella felicitat— no ho podem seguir essent-ho en temps de guerra. Diguem el que vulgarem, el terror fou qui salvà la República francesa del '93, encara que després la República, com Sardan, devorés els seus propis fills.

Les hores que vivim són ones tràgiques, i això ens dona dret a ésser inclements. Al nostre costat, al nostre terreny, tothom ha de rutilar: sino de grat per força. Qui mena el nostre pa, qui comparteix amb nosaltres la nostra llar, ja que no sap agrair, ha de saber obeir. I ha de saber callar. Pensem que el que no agrair és el que està disposat a trair així que l'ocasió es presenti, be dedicant-se a l'espionatge, be passant-se a l'enemic. Quan això s'hi —costa de dir això, però cal dir-ho— la que no podem castigar el traïdor castiguem els seus familiars.

Cal controlar be els soldats, cal controlar bé l'ofomatat, cal controlar be tota els serveis de guerra. Els que siguin autènticament antifeixistes, autènticament revolucionaris, no es sentiran ofesos per aquest control. Al contrari, se'n sentiran satisfets. Els altres... Els altres no compten ni ens interessen.

Per molt difícil que ens sigui, hem de bandejar la pietat, hem d'ésser inexorables. Un traïdor que

Avui fa un any

A hora de l'Uruguay són jutjats i condemnats a mort, els ex-generals Manuel Godol Llopis i Alvar Fernandez Burriel.

El Prebent Companys visita els ferits del dia 19 i es aclaman pels carrers de la ciutat.

Presca d'Enissa pels capitans Bayo i Urbarri, amb la cooperació de l'esquadra i l'aviació.

Proclamació de l'atorament de plata en quantitat superior a 300 pessetes.